

Ο Ρυθμιστικός Σχεδιασμός της Αθήνας και η κρίση. Αντλώντας από τις διαφορές μεταξύ του Σχεδίου ΡΣΑ 2011, του νόμου ΡΣΑ 2014 και την ανατροπή στους μηχανισμούς διαχείρισής του.

Σε γενικές γραμμές, οι μνημονιακές πολιτικές επιβάλλουν την απορρύθμιση του νομικού πλαισίου, με στόχο τον περιορισμό των κρατικών λειτουργιών και παρεμβάσεων προς όφελος της ελεύθερης δράσης της επιχειρηματικότητας.

Για τη ρύθμιση της αστικής ανάπτυξης και παραγωγής του χώρου, τα Ρυθμιστικά Σχέδια έχουν περιβληθεί με αδιαμφισβήτητο κύρος. Αυτό συνέβαινε και στην Ελλάδα, αν και ποτέ αυτά δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στον θεσμικό ρόλο που η θεωρία και πρακτική του σχεδιασμού τούς έχει αναθέσει.

Προκύπτει έτσι το ενδιαφέρον που έχει, για την καλύτερη κατανόηση της περίπλοκης σημερινής κατάστασης, ο σχολιασμός θεμάτων και η επισήμανση των διαφορών μεταξύ του Σχεδίου Ρυθμιστικού «Αθήνα-Αττική 2021», που κατατέθηκε το 2011, και του «Νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας-Αττικής», που τελικά θεσμοθετήθηκε ως νόμος 4277/2014.

Ισχυριζόμαστε ότι το ΡΣΑ 2014, αν και επαναλαμβάνει συστηματικά διατυπώσεις και φαίνεται να βασίζεται στο κείμενο του Σχεδίου ΡΣΑ 2011, τροποποιεί βασικούς στόχους και επιλογές του, αφαιρώντας τμήματα και ρυθμίσεις ή προσθέτοντας νέες ρυθμίσεις, που αρκούν όμως να αλλάξουν (βλ. παρακάτω) τις στρατηγικές του. Επίσης στο ΡΣΑ 2014 γίνεται άρση μέτρων ελέγχου και περιορισμού της χωροθέτησης δραστηριοτήτων.

Θα υποστηρίξουμε αυτή τη θέση παραθέτοντας, ενδεικτικά, τις διαφορές των δύο ΡΣΑ σε τρεις βασικές ενότητες πολιτικών:

A. Χωρική οργάνωση

B. Οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων

Γ. Πολεοδομική οργάνωση και αστική ανασυγκρότηση

Οι στρατηγικές που προωθεί το ΡΣΑ 2011 στους τρεις αυτούς κομβικούς άξονες καταλύονται στο νόμο του ΡΣΑ 2014, διότι δεν υποστηρίζονται με κατάλληλα μέτρα πολιτικής. Αντίθετα, οι αλλαγές που εισάγονται σε αυτό, σε σχέση με το προηγούμενο, οδηγούν σε υπονόμευση των στρατηγικών.

Επισημαίνεται επίσης ότι μετά την ψήφιση του νόμου 2014, καταργήθηκε ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας με τις αντίστοιχες εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης και εφαρμογής του σχεδιασμού.

ΕΛΕΝΗ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ Αρχιτέκτων-Πολεοδόμος, τ. προϊσταμένη ΟΡΣΑ.
ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΥ Ομότιμη Καθηγήτρια ΕΜΠ.